

TOULKY Å UMÁVOU - Å UMÁVÅ TÅ• SVÅŠTÅ•CI

ÅEtrtek, 19 zÅjÅTMÅ- 2019

Eduard Bass ve svÅ©m romÅjnu Cirkus Humberto IÅ-Å•Å- prostÅTMedÅ- cirkusu a osudy VÅjclava Karase, jehoÅ¾ koÅTMeny sa Å umavu. VaÅjkÅv tÅjta, starÅ½ Karas, patÅTMil k muÅ¾Åm, kteÅTMÅ- odchÅjzeli za pracÅ- z rodnÅ© Å umavy do svÅta. I Klostermann IÅ-Å•Å- ve svÅ©m romÅjnu SvÅtÅjk z PodlesÅ- Å¾ivot muÅ¾Å- vyrÅjÅejÅ-cÅ-ch za obÅ¾ivou do dalekÅ½ch PodlesÅ-m pÅTMitom nenÅ- mÅ-nÅna jen jedna vesnice, ale krajina od Nezdic, StraÅjÅ-na (vrch Sedlo a Å½dÅinov) aÅ¾ k Vol DalÅjÅ-m mÅ-stem, odkud se rekrutovali svÅtÅjci, byl ZdÅ-kov a pÅTMÅ-p. Stachy. Karasovi, o kterÅ½ch Eduard Bass pÅ-Åje, vÅjak pochÅjzeli z HornÅ- SnÅÅ¾nÅ© u Volar.

Odkud vlastnÅ

vznikl nÅjzev SvÅtÅjci? Je to jednoduchÅ©, od faktu, Å¾e bloudili svÅtem.

PolÅ-Åka ve

vysokÅ½ch nadmoÅTMskÅ½ch vÅ½ÅjkÅjch nedÅjvala moÅ¾nost velkÅ© obÅ¾ivy a zajjÅjtÅnÅ- alespoÅ trochu dÅstojnÅ©ho Å¾ivota zdejÅjch obyvatel, hladovÅ½ch krkÅ bÅ½valo v domÅjcnostech mnoho . Tak se stÅjvalo, Å¾e od 80. let devatenÅjctÅ©ho stoletÅ- zaÅali muÅ¾i z ÅjumavskÅ½ch konÅin vyrÅjÅ¾et za prac do svÅta. Å½ivili se buÅ zedniÅinou anebo nachÅjzeli svÅ© uplatnÅnÅ- u znÅjmÅ½ch cirkusÅ.

Å umavÅjtÅ-

chlapÅ-ci bÅ½vali proslulÅ- svojÅ- ÅjikovnostÅ-, disciplÅnou, umem, zkrÅjtko mÅli dobrÅ© jmÅ©no. U cirkusu se Å½ivili hlavnÅ jako muzikanti. Cirkus je vÅjak pÅTMedevÅjÅ-m svÅt manÅ©Å¾e a zVÅ-ÅTMat, krÅjnsnÅ½ch kostÅ½mÅ. A tak ÅjumavÅjtÅ- rodÅjci se Å½ivili tÅ©Å¾ jako stavÅi (tenÅjci), krmiÅi dobytka, prÅjci tu mÅl zaruÅenou i ÅjikovnÅ½ krejÅÅ- Åi holiÅ.

Kdo by si

myslel, Å¾e chlap, kterÅ½ se neumÅ- uÅ¾ivit doma a musÅ- vyrÅjÅ¾et do svÅta, nebude ve vÅjÅnosti ostatnÅ-ch, ten by se hluboce mÅ½lil. SvÅtÅjci odjÅ-Å¾dÅli na jaÅTM, coÅ¾ znamenalo, Å¾e veÅjkerÅj starost o

hospodÅjÅTMstvÅ- a chod domÅjcnosti leÅ¾ela na ÅenÅjch, muÅ¾i pÅTMijÅ-Å¾dÅli s podzimem domÅ.

Byli jiÅ¾ netrpÅlivÅ oÅekÅjvÅjni. VÅ¾dyÅkolik udÅjlostÅ- v tÅch odlehÅ½ch konÅinÅjch se stane? Å½ivot zde sestÅjval z dÅTMiny, odÅTMÅ-kÅjnÅ-, a pokud lidÅ© chtÅli nÅjakÅ© obveselenÅ- Åi rozptÅlenÅ-, museli si zÅjbavu pÅTMipravit sami. A takovÅ½ svÅtÅjk se vracÅ-val s dobrou nÅjladou, kupou vzpomÅnek a zÅjÅ¾itkÅ, kterÅ½m ostatnÅ-dychtivÅ naslouchali a spÅTMÅj dali pÅTMedstavy o mÅ-stech, kterÅj nemohli poznat.

V muzeu

Å umavy lze dosud spatÅTMit zaÅ¾loutlou fotografii, na kterÅ© je FrantiÅjek Kraml z Lazen u StraÅjÅ-na s turbanem na hlavÅ a rouchem mahÅradÅ¾i, kterÅ½ se coby orientÅlnÅ- krotitel snaÅ¾Å- zkrotit slona.

TakovÅj fotografie jstÅ tehdy vzbudila senzaci a pÅTMi jeho vypravovÅjnÅ- beztak nikdo ani nedutal, moÅ¾nÅj nÅjacÅ- vÅ½rostci naslouchali s otevÅTMenou pusou a hlavou jim bÅÅ¾elo â€žTo bych chtÅl v budoucnu takÅ© zaÅ¾Å-tÅœ. Kdo uÅ¾ se takovÅ© Å©ctÅ netÅjil, na koho se uÅ¾ lidÅ© dÅ-vali s urÅitÅ½m despektem, bÅ½vala Å¾ena, kterÅj jezdila se zdejÅjÅ-mi svÅtÅjky do svÅta.

BÅ½vala to svobodnÅj dÅ-vka, kterÅj svÅtÅjkÅm prala, vaÅTMila, Åasto si pÅTMed svatbou uÅjetÅTMila velmi sluÅjnÅ© penÅ-ze, ale Å¾enicha pak Åasto marnÅ hledala.

A jakÅ© Å¾e to

bÅ½valy cirkusy a kam vÅjude se svÅtÅjci podÅ-vali??

VÅtÅjina jmen

dnes uÅ¾ mnohÅ½m z nÅjs nic neÅTMÅ-kÅj â€œ

Hagenbeck, Sarasanni, Schneider, Busch, Gleich, Medrano, Strasburger.. . Ale

byla to i jmÅ©na, kterÅj mÅjme vÅ-ce v povÅdomÅ- - jako Krone a KludskÅ½. KludÅjtÅ- majÅ- svÅ© koÅTMeny v PoÅjumavÅ v BukovnÅ-ku. A mÅ-sta? SvÅtÅjci se podÅ-vali prakticky po celÅ© EvropÅ â€œ Rakousko, NÅmecko,

Francie, slunně; Itálie, Belgie, Rusko... Jedinou nevěšhodou byla neznalost cizěho jazyka.

O světcěch

kolovala také řada vtípů. Kryštof

Kolumbus pěstěil a v Americe a větě ho domorodec slovy: âžvě-těm tě, jě jsem ze Stachě.

Āeasto dochězelo

k situacěm, kterě byly vtipně, a zprvu vypadaly dramaticky. To kdyť utekl takově tygr nebo jině Āelma z maněě, vystraěeně- divěci Āplhali po stoěřech, jině- nekoukali napravo,

nalevo, utěkali kam se dalo (tady byl

světcě ve věhodě, muzikanti seděli vysoko), tygr si to nakonec zamě-ěil ven, do

stějnkuperně-kěě. Pak cirkusěci vytvoěili

jakěsi tunel, a tygra, nabaětěnoho voěavěm perně-kem, zahnali zpět do cirkusu,

zatěmco perně-kěě se beztak pokouěely mdloby.

Nutno jeětě

dotat, Āě v cirkuse panovala pěstě-sně pravidla, muzikanti museli bět

vypulě-rovaně- jako z alabastru, nohy museli pěstěi hraně- mě-t do pravěho Āhlu, jinak

se pan direktor sakra zlobil, o nějakěm faleěiněm těnu nemohlo bět ani Āěě.

Āora světcěkě

zaěala upadat s pěstě-chodem hospoděěskě krize a definitivně skoněila

pěstě-chodem druhě světově vělky. Āikovněch muzikantě,

kteě- pokračěovali v uměně- svěch otcě, vějak bylo dost. Těeba pan Karel Polata. Ten svě knize Ā umavětě- rodě

vzpomě-najě- Āě-ě-

prvopě-ětky svěho hraně-, děstvě- strěveně ve Zdě-kově, i něvětě vy mladě-kěho

Rudolfa Firkuěnoho na letně-m bytě ve Zdě-kově.

Nadarmo se

neě-kě, âžco Āech, to muzikantě.

MIA,

Kulturně- a zcestovalě redaktorka